VALAMON LUOSTARI
KIRJASTO

Filokalian kääntäjä sisar Kristoduli

VALAMON YSTÄVÄ

VALAMON YSTÄVÄT RY:N TIEDOTUSLEHTI

N:O 18

17.11.1980

SISAR KRISTODULI SUOMESSA

Sisar Kristoduli (kreikan- ja venäjänkielen maisteri Helena Lampi) vietti viime kesänä Suomessa kuukauden viimeistellen Filokalian I osan käännöstyötä. Työryhmään kuuluivat hänen lisäkseen maisteri Matti Jeskanen suomen kielen asiantuntijana ja Irinja Nikkanen teoksen toimittajana.

Työurakan vaikeudesta ja laajuudesta huolimatta sisar Kristodulilta liikeni aikaa haastatteluun, jota pyydettiin Kotimaa-lehdestä. Sisar Kristodulin ja Kotimaa-lehden luvalla lainaamme katkelmia tästä haastattelusta.

YLIN KAUNEUS JUMALA

Filokalia tarkoittaa rakkautta hengelliseen kauneuteen, hyveeseen. Ylimpänä kauneutena on Jumala, josta kaikki hyvä ja kaunis on lähtöisin.

Sisäinen kauneus tarkoittaa sitä kauneutta, joka Jumalan kuvana kätkeytyy jokaiseen ihmiseen. Luonnonmukaisuus ei ole aistien ja vietien herruutta, vaan Jumalan kauneuden katselemista ja esiinhoukuttelemista ihmisen sydämessä.

Sisäinen kauneus ei ole vain abstraktiokupla, vaan siihen johtaa tie. Kilvoittelun, kuuliaisuuden ja nöyryyden tie.

- Vain sisäinen maailma on todellinen maailma. Siinä käydään taistelut, siinä asuu todellinen onni, sisar Kristoduli sanoo.

- Vaara ei uhkaa ulkoa, vaan se asuu sydämessä, ihmisen keskuksessa. Ihminen itse on itselleen suurin vaara. Isien opetukset kehottavat varjelemaan sydäntä. Pitää seistä sydämen portilla ja tarkata, mikä pyrkii sisään, millaiset ajatukset, millaiset pyrkimykset, millaiset ajatukset.

- Isät sanovat toisaalta myös, että kun pääset sisälle sydämeesi, sieltä löydät myös Jumalan valtakunnan.

- Ei psykologisoiden, ei itämaisittain itseensä vajoten, vaan kristikunnan yhteiseen uskoon luottaen. Kastetun ihmisen sydämessä asuu armo, joka kilvoitellen ja käskyjä noudattaen pitää elvyttää, sanoo sisar Kristoduli.

ELÄMÄ MUUTTUU RUKOUKSEKSI

Filokalia opastaa rukoukseen, lakkaamatta toimivaan rukoukseen. Tähän luostarielämä tähtää. Tätä varten ihminen poistuu "maaimasta". Ollakseen aivan lähellä Jumalaa, tullakseen sisäisesti kauniiksi. Tullakseen kauniiksi rukouksen voimasta. Tätä varten luostarit ovat kautta aikojen olleet olemassa. Ollakseen linnakkeita ja keitaita, pysähdyspaikkoja ja taistelupesäkkeitä maaiman elämän edestä. Kannattaakseen maailmaa rukouksen voimalla.

- Lakkaamaton rukous ei ole rukousmylly, ei Jumalan taivuttelua, vaan toisten ihmisten rakastamista.

ASKEESI VAPAUTTAA YKSINKERTAISEEN ELÄMÄÄN

Filokalia puhuu myös askeesista. Harjoituksista ja itsensä hallitsemisesta, minkä tarkoituksena on nostaa hengellinen elämä sille kuuluvalle paikalle.

- Askeesi voisi nykyajan ihmiselle osoittaa, että todellinen onni on sisäisessä ihmisessä ja se voisi vapauttaa ihmisen vaatimattomaan, vähään tyytyvään ja vaatimuksista vapaaseen elämäntapaan, sisar Kristoduli toivoo.

- Oma tahto on seinä Jumalan ja ihmisen välissä. Kun tahtonsa, mukavuudenhalunsa, mielitekonsa, itsekkäät pyrkimyksensä voittaa, alkaa rukoileva mieli kuulla, mitä Jumala tahtoo ihmisen tekevän. Sisar Kristoduli myöntää, että tätä on ollut vaikea oppia. Nykyaikaiset kasvatusperiaatteet ja elämisen normit ovat niin toisenlaiset.

Sisar Kristoduli sanoo, ettei nunnaksi ryhdytä, vaan kutsutaan. Ilman kutsua ei vakaumus kestä. Ei erikoisuuden tavoittelun vuoksi, ei henkilökohtaisten vaikeuksien vuoksi. Toisaalta kutsua vastaan on turha taistella. Tämän sisar Kristoduli on itse kokenut. Hän on kahdeksatta vuotta nunnana Bytouman pyhässä luostarissa Kreikassa.

MUISTOJA VALAMOSTA -
VALAMON YSTÄVIEN UUSINTA JULKAISUA JUHLITTIIN

Valamon Ystävien uusin kirjallinen työ-, muistelma- ja taideteos MUISTOJA VALAMOSTA saatettiin julkisuuteen juhlavin puittein. Helsingin ortodoksisen seurakunnan seurakuntasalissa 1. päivänä marraskuuta pidetyn lämminhenkisen ja ehyen tilaisuuden yleisö virittyi Metropoliitta Leon sinauksesta ja tervehdyksestä, P.Kolminaisuuden kirkon kuoron Raimo Poreksen johdolla esittämistä kirkkolaulusävelmistä, ylidiakoni Mikael Kriisinin yksinlaulusta ja vaikuttavan taiteellisesta kuvaesityksestä Karjalan valistajista. Kiinnostuksella kuunneltiin rovasti Tapani Revon verrattoman monimerkityksellinen juhlapuhe bysantin kulttuurista, joka useimmiten halutaan nähdä vain "kataloginа" - luettelona.

Nyt julkistetun elävän historian liittäminen niukkaan "katalogiin", luetteloon bysantin taiteen ja kulttuurin tutkimuksista, kirjoituksista ja historiasta Suomessa, oli mitä kaunein kiitos kirjan julkaisemisesta kirjan toimittajalle, kaikille muistelijoille ja taiteilijoille. Bysantin kulttuurin "katalogissa" noussee jokainen teos, joka valaisee idästä päin tulleen bysanttilaisen kulttuurin muotoja, myös ortodoksisen kirkon ja luostarilaitoksen elämänpiiriä, arvostetulle - jollei aivan akateemiselle tasolle.

On tarpeellista täydentää elävällä historialla menneitten vuosikymmenien kapea-alaista kulttuuritutki-

MUISTOJA VALAMOSTA-TEOKSEN JULKISTAMISJUHLA
1.11.1980

Viereisellä sivulla Metropoliitta Leo esittämässä tervehdystä ja juhlayleisöä.

Yllä Valamon Ystävät ry:n puheenjohtaja Irinja Nikkanen ojentamassa Muistoja Valamosta-teosta Nikolai Saikille.

jatkoa sivulta 5

musta. On ollut tärkeätä tavoittaa ne henkilöt, jotka vielä voivat valaista ja kertoa tästä monille suomalaisille etäiseksi jääneestä luostariyhteisöstä ja sen elämästä. Kirjan aineiston keräämisessä on ollut omat vaivansa, mutta tuntuu helposti löytyneen kirjoittajia, joiden muistia valaisevat Valamon lähtemättömät kokemukset ja tunne-elämykset.

Mitro Revon ja Paula Forsmanin esittäminä kuultiin katkelmia teoksesta ja niistä voitiin päätellä, että Valamon luostarin arvomaailma ei ole sittenkään kaukana suomalaisesta hengenlaadusta. Ei ole aihetta epäillä, etteikö luostarilaitoksella olisi tulevaisuudessa tehtävänsä hengellisen kilvoituksen vaalijana sekä tutkimuksen ja taiteen tyyssijana.

Irinja Nikkanen kertoi teoksen syntyvaiheista: kirjoituskilpailusta ja muista toimenpiteistä aineiston hankkimiseksi, teoksen kuvituksen mielenkiintoisista vaiheista sekä kaikkien yhdistyksessä aktiivisesti toimivain työstä, jonka avulla saatiin kootuksi teoksen julkaisuun tarvittavat varat.

Koska on ilmeistä, ettei MUISTOJA VALAMOSTA teokseen ollut mahdollista kerätä kaikkea olemassaolevaa arvokasta materiaalia toivotaan, että vielä löytymättömät muistelijat ottaisivat yhteyttä Valamon Ystäviin. Ehkäpä löytyisi aineistoa, kirjoituksia ja kuvia, vielä toiseenkin teokseen.

VALAMON KIRJAKERHO PERUSTETAAN

Valamon luostari yhteistyössä Valamon Ystävät ry:n kanssa on päättänyt perustaa VALAMON KIRJAKERHON auttaakseen ystäviään läheltä ja kaukaa entistä paremmin saamaan luettavaksi niitä ortodoksisia julkaisuja, joita luostarin ja Valamon Ystävien toimesta vuosittain julkaistaan.

Kirjakerho on avoinna kaikille halukkaille. Jäseneksi liittymisestä voi ilmoittaa luostariin tai Valamon Ystävien toimistoon (myös oheisella ilmoittautumiskortilla). Kirjakerho lähettää vuosittain noin 5 julkaisua postitse kaikille jäsenilleen.

Kirjakerhon jäsenkirjat maksetaan tililläpanokortilla kunkin teoksen saavuttua. Kirjakerho myöntää jokaisesta kerhon kautta välitettävästä jäsenkirjasta ainakin 20 prosentin alennuksen. Kunkin kirjan hintaan lisätään kirjan postimaksu. Mikäli kirjakerhon jäsen ei jotakin julkaisua halua itselleen lunastaa, siitä voi kirjakerholle ilmoittaa etukäteen tahi palauttaa lähetetyn kirjan viikon kuluessa sen saamisesta. Kirjakerhosta voi erota ilmoittamalla siitä kerhoon.

Julkaistavista teoksista pyritään tiedottamaan etukäteen esim. Valamon Ystävä-lehden välityksellä.

Ensimmäisenä kirjakerhon jäsenkirjana on Valamon Ystävät ry:n julkaisema teos FILOKALIA I. Se ilmestyy vuoden vaihteessa. Sen normaali myyntihinta kluuttikansiin sidottuna tulee ole-

maan 90 mk, mutta kirjakerhon kautta jäsenet saavat sen hintaan 70 mk.

Kirjakerho tarjoaa mahdollisuuden saada luettavaksi uutta ortodoksista kirjallisuutta kaikkialle Suomeen heti kunkin kirjan ilmestymisen jälkeen. Mainittakoon, että kyseiset teokset tulevat muuta kautta myyntiin vasta muutamaa kuukautta myöhemmin.

IGUMENI PANTELEIMON VIERAILUMATKALLA NEUVOSTOLIITOSSA

Igumeni Panteleimon suoritti äskettäin matkan naapurimaahan Venäjän ortodoksisen kirkon kutsumana. Matkaseurana oli veli Pietari eli Pekka Kousa. Matkaohjelmaan kuuluivat Leningrad, Lvov, Odessa ja Moskova sekä luostareista Potšajevin Lavra, Uspenien luostari Odessassa sekä Troitse-Sergievon Lavra. Vieraat tutustuivat myös Venäjän kirkon kaikkiin kolmeen hengelliseen oppilaitokseen. Erityisenä kunnianosoituksena koettiin Moskovan ja koko Venäjän patriarkka Pimenin vastaanotto. Vierailun aikana todettiin, että Venäjän ortodoksisen kirkon oloissa on tapahtunut myönteistä kehitystä, esimerkiksi vielä muutama vuosi sitten opiskelijamäärä hengellisissä oppilaitoksissa oli noin viitisensataa, nyt opiskelijoita on yli 1000. Siltikään kaikki halukkaat eivät mahdu näihin oppilaitoksiin.

Tämän antoisan matkan jälkeen jäädään odottamaan vastavierailua Valamoon.

TURUN ALAOSASTO PERUSTETTU

Valamon Ystävät ry:n Turun alaosaston perustava kokous pidettiin P. Sergein ja Hermanin muistopäivänä 11. päivänä syyskuuta 1980 Kaija Saulannon kodissa. Turun alaosaston puheenjohtajaksi valittiin Lahja Vuorensola, varapuheenjohtajaksi Kerttu Forsbacka, sihteeriksi Marjatta Kokkonen, rahastonhoitajaksi Orvokki Saarela, jotka Kaija Saulannon kanssa muodostavat johtokunnan. Näin yhdistyksellämme on nyt alaosastot sekä Lahdessa että Turussa.

KARJALAINEN KANSANPUKU ARVOTTU

Arvottavaksi lahjoitetun karjalaisen kansanpuvun voitti numerolla 112 rouva Maire Kirkinen Joensuusta.

UUSI VALAMON AIHEINEN POSTIKORTTI

Valamon aiheinen postikortti Uuden Valamon vanhan kirkon ehtoollispalveluksesta ilmestyy joulukuun alussa. Se valmistetaan Vesa-Pekka Takalan valokuvasta. Kortteja voi käyttää myös joulutervehdyksenä.

VALAMO-KVARTETIN KONSERTTI

Valamo-kvartetin konsertti pidetään Helsingissä Uspenskikatedraalissa joulukuun 14. päivänä klo 18.00. Valamo-kvartettiin kuuluvat Jyrki Härkönen, pastori Veikko Lisitsin isä Serafim ja Veli Kaijos. He esittävät sovittamiaan vanhoja valamolaisia kirkkolaulusävelmiä. Tilaisuudessa pasto-

ri Veikko Purmonen kertoo Filokaliasta, askeettisen kirjallisuuden pääteoksesta, jonka 1. osa ilmestyy joulukuussa. Ohjelmia tilaisuuteen saa ennakolta Valamo-informaatiosta ja ennen tilaisuuden alkua ovelta. Ohjelman hinta on 10 markkaa. Tilaisuuden järjestävät Valamo-kvartetti ja Valamon Ystävät ry.

TYÖTÄ JA SUUNNITELMIA LUOSTARISEUDUN KUNNOSTAMISEKSI JA KIRKON KAUNISTAMISEKSI

Valamon luostarin hautausmaa on saanut uutta ilmettä. Ennen lumien tuloa ehdittiin jonkin verran järjestellä vanhoja hautakiviä parempaan ojennukseen, mutta vanha tunnelma on silti säilynyt. Uutta ilmettä hautausmaalle anatavat sinne nousseet lukuisat puuristit ja ennenkaikkea uuden rauhallisuuden tuo rakenteiltaan lähes valmiiksi ehtinyt tsasouna. Ensi keväällä vihittävästä tsasounasta puuttuvat vain ikonit ja kupoli. Muitakin suunnitelmia on: kookas puuristi tsasounan vieressä saa kesällä kivijalan ympärilleen ja hautausmaan reunaan tarvittaisiin kaivo. Sen viereen rakennettaisiin katos, jossa voidaan toimittaa esim. vedenpyhitys. Vettä tarvitaan hautausmaalla myös "arkisimpiin asioihin" - kukkien kasteluun ja käsien pesuun. Mikäli työhön tarvittavien varojen lahjoittaja löytyisi, kaivo teetettäisiin heti alkukesästä. Hautausmaalle johtava alkuperäinen tie on jälleen raivattu puhtaaksi. Hautausmaata lähestytään nyt siltä suunnalta, jolta avautuu näkymä luostariin ja kirkolle. Tämän uuden "vanhan" tien tulokohtaan on sijoitettu sotkamolaisten Olga ja Heikki Konosen lahjoittama karjalaistyylinen portti, joka avautuu todelliseen rauhan maailmaan.

ONNITTELU- SURUNVALITTELUADRESSIT VALAMON TOIMINNAN TUKEMISEKSI

Valamon luostari ja Valamon Ystävät ry aikovat lähitulevaisuudessa painattaa yhteistyönä kaksi kaunista adressia:

SURUADRESSIN, jonka tuotto käytetään Valamon hautausmaan kunnostamiseen, sekä

ONNITTELUADRESSIN, jonka tuotto käytetään kirkon kaunistamiseen.

Adresseista ilmoitetaan lähemmin Valamo Ystävä-lehden seuraavassa numerossa.

VALAMON LUOSTARIN "HOTELLI-ANTTI" ELÄKKEELLE

Siellä sinisessä keljassa, igumeni Panteleimonin entisessä, on nyt aikaa kuunnella levy loppuun. Vierasmajan pitäjänä sellaista taphtui harvoin, aina oli joku oven takana milloin milläkin asialla. Tämä on yksi eläkkeellä olemisen hyvistä puolista.

"Aluksi oli ikävää", sanoo Antti. "Tuntui oudolta tämä hiljaisuus ja rauhallisuus, piti vähän väliä lähteä ulos ja toisten pariin. Nyt alkaa jo tottua ja tämä lämpö tuntuu hyvältä."

Nämä ovat Antin, Andrei Peschkovin mietteitä lokakuisena iltana, kun eläkeläisaika on ehtinyt kulua puolitoista kuukautta Vierasmajan hoitaja Andrei Peschkov täytti 65 vuotta ja 11.9. juhlittiin sekä syntymäpäivää että eläkkeelle siirtymistä.

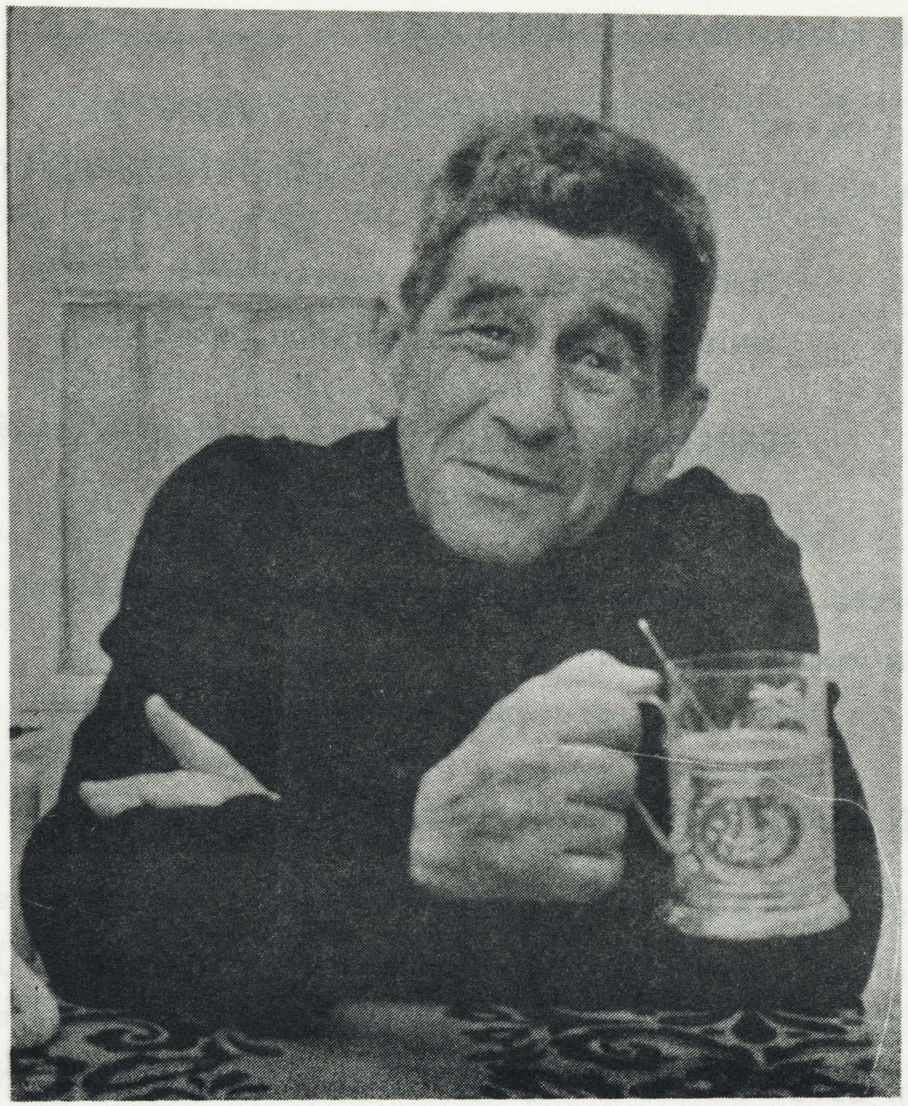

"HOTELLI-ANTTI"

Hieman on keljan sisustus vielä kesken, Antin aarteet, mahta-
va levykokoelma ei ole vielä omaa paikkaansa saanut. Ajan myö-
tä Antti saa tason levysoittimelle ja levyille, silloin alkaa
levyjen järjestely.

Kaiken kaikkiaan niitä on 135, kymmenkunnan vuoden aikana ke-
rättyjä. Ostettu Helsingistä, mistä milloinkin, joukossa to-
della harvinaisuuksiakin. On enimmäkseen klassista musiik-
kia, Sibeliusta, Tchaikovskia, Beethovenia, mutta myös ortо-
doksista musiikkia, melkoisia harvinaisuuksia niissäkin.

Entä mistä harrastus musiikkiin, Antti? - "Äiti soitti pianoa,
sitä minä lapsena kuuntelin ja itsekin soitin hiaman. Se taito
on kyllä hävinnyt mutta kuuntelu on helpompaa."

Sinisen keljan rauhassa on kypsynyt ajatus, joka kannattaa
kertoa. Kun nyt luostariin suunnitellaan konservointilaitos-
ta ja sen yhteyteen kirjastoa, toivoo Antti, että siitä talos-
ta löytyisi yksi huone, jonne sitten aikanaan hänen keräämän-
sä levykokoelma sijoitettaisiin pohjaksi luostarin musiikki-
kokoelmille. "Ajattelepas, miten mukava olisi esimerkiksi
maalata tai korjata ikoneja, kun samalla saisi kuunnella esim.
hyvää vanhaa ortodoksista musiikkia. Eikö se olisi mielen ja
sielun lepoa monella tavalla?"

Kun sinisen keljan rauha alkaa riittää, pistäytyy Antti van-
haan verstaaseen ja ryhtyy, ties monennenko kerran, tekemään
puulusikoita monille pitkäaikaisille ystäville ja vieraili-

joille. Ja kun yksinäinen hetki keljassa yllättää, sopii katsella vaikka kuvaharvinaisuutta 45 vuoden takaa. Siinäkin kuvassa Antilla on vieraita. Kuva on otettu Konevitsassa, vieraina ovat silloiset pappisseminaarin oppilaat Pauli Jouhki ja Yrjö Olmari.

Monia armorikkaita eläkevuosia Antille!

LAHJOITUKSIA LUOSTARILLE

Luostari on jälleen saanut lukuisia lahjoituksia:

IKONEJA

Rouva Vera Pavinskij on lahjoittanut edesmenneen miehensä, rovasti Boris Pavinskijn jäämistöstä molempiin luostareihin miehensä muistolle ikonit, Valamoon P.Nikolaoksen ikoninin ja Lintulaan Vapahtajan ikonin.

JUMALANPALVELUSPUKUJA

Keiteleläinen Tyyne Laukkanen on lahjoittanut vihreät piispan jumalanpalveluspuvun sekä kaksi papin pukua. Vihreää väriä käytetään jumalanpalveluksissa mm. pyhittäjien päivänä, siis esim. luostarin perustajien pyhittäjäisien Sergein ja Hermanin juhlapäivinä. Tavoitteena on lisätä vihreää palveluspuvustoa siten, että koko papistolla on suurinakin juhlapäivinä samanvärinen asu. Uutta piispanpukua käytettiin ensimmäistä kertaa kun Tallinnan metropoliitta Aleksi palveli liturgiassa Uudessa Valamossa 30. lokakuuta 1980.

KATTOKRUUNU

Tamperelaiset Valamon ystävät neidit Jenny Miikkola ja Aino Louhimo ovat lahjoittaneet Igumenin virka-asuntoon vuonna 1880 Saksassa valmistetun kattokruunun. Samaan paikkaan ovat tiensä löytäneet tuntemattoman lahjoittajan 12 vanhaa hopeoitua jalallista jälkiruoka-astiaa.

VALOKUVIA

Kanttori Pauli Jouhkin puoliso Veera Jouhki on lahjoittanut miehensä jäämistöstä arvokkaan valokuvakokoelman sekä vanhaa kirjallisuutta. Useita albumeja käsittävän valokuva-aineiston aiheet ovat vanhasta Sortavalasta, vanhasta sekä uudesta Valamosta ja Keiteleen Hiekasta.

EKSYNEIDEN OPASTAJA-IKONIN KOPIO

Taitelija Tuula Murtola on lahjoittanut luostarin kirkkoon kopion Arkkipiispa Paavalin hallussa olevasta ns. Eksyneiden opastaja-ikonista. Alkuperäisen ikonin merkittävistä vaiheista voimme lukea mm. Elina Karjalaisen kirjoittamasta Arkkipiispa Paavalin elämänkertakirjasta "Legenda jo eläessään".

KÄSIPAIKKOJA

Entinen impilahtelainen, nykyisin Juankoskella asuva Seija Mäkinen on kutonut kuusi karjalaista käsipaikkaa. Taitavat kudonnaiset on tarkoitettu lahjoiksi luostarissa käyville, lähinnä ulkolaisille vieraille.

Lahjoitetut käsipaikat esittelyssä

Helsingissä asuvat Raakel Koivusalo ja Claudia Nekkonen ovat myös lahjoittaneet valmistamansa kauniit käsinkirjotut käsipaikat kirkon käyttöön.

UUSIA TESTAMENTTEJA

Suomen Gideonit ry:n Varkauden veljespiirin edustajat ovat lahjoittaneet luostariin vierasmajojen asukkaiden käyttöön 50 kpl suomen- ja englanninkielellä painettuja Uusia Testamentteja.

ILMOITUS

Niille jäsenille, jotka eivät ole huomanneet suorittaa jäsenmaksua ennen 1.10., olemme liittäneet lehden mukaan tilisiirtopanokortin jäsenmaksun suorittamista varten.

HELSINKILÄISILLE

Joulu lähestyy! Käykää jouluostoksilla Valamon informaatiossa! Osoite ja Valamon informaation aukioloajat seuraavalla sivulla. Saatavissa hengellistä kirjallisuutta, ortodoksista kirkkomusiikkia levyinä ja kasetteina, kuvia Valamosta ym. Hyviä lahjoja omaisillenne, sukulaisillenne, tuttavillenne ja - itsellenne. Joitakin poimintoja saatavissa olevasta kirjallisuudesta seuraavalla sivulla. Toimitetaan myös postiennakkona, jolloin peritään lisäksi postimaksu.

VALAMON YSTÄVÄT RY:LTÄ SAATAVISSA MM. SEURAAVAA HENGELLISTÄ KIRJALLISUUTTA:

Muistoja Valamosta	150.-
Antonios Suuren elämä	25.-
Valamon vanhuksen kirjeitä	40.-
Vaeltajan kertomukset	35.-
Arkkipiispa Paavalin juhlakirja	40.-
Uusi Valamo kesäkuun viidentenä 1977 (Kuvateos Uuden Valamon kirkon vihkimisestä) ..... sid.	40.-
nid.	35.-
Valamon juhlakirja	45.-
Viimeiset kiusaukset	5.-
Eri aiheisia Valamo-kortteja. 100 kpl	65.-
pienimmisää erissä	1.-/k

LIITY VALAMON YSTÄVÄT RY:N JÄSENEKSI!
JÄSENMAKSU 15 MK
JA AINAISJÄSENELTÄ 200 MK.

Valamon luostarin osoite:
79850 Uusi-Valamo, puh. 972-64742

Julkaisija: Valamon Ystävät ry.
Valamon informaatio
os. Liisankatu 29 A 2, 00170 HKI 17, puh. 634775
ma ke pe klo 10 - 13 ja ke klo 17 - 18.
Pst. no 71036-1

Offsetpaino: Kustannus Bysantti, Helsinki